

INSTITUTE OF INDIGENOUS MEDICINE, UNIVERSITY OF COLOMBO, RAJAGIRIYA

BAMS LEVEL I – SECOND SEMESTER EXAMINATION – APRIL 2018

SANSKRIT - II

COURSE CODE – MS 1204

Time: 2 ½ hours

9.45 a.m. – 12.15 p.m

Answer all questions.

Index No

Part I - Structured Questions

Write all the answers in the book let provided to you

(01) Answer all the questions.

(10 marks)

(I) 'निमित्तहेत्वायतनप्रत्ययोत्थानकारणैः निदानमाहुः पर्यायैः ।'

What is described by this quotation? What are they?

(II) 'प्रणम्योपविष्टः'

Explain grammatically.

(III) Describe how and where the verb-root √आह् is used.

(IV) 'दीर्घं जीवितमन्विच्छन्भरद्वाज उपागमत् ।'

Explain what is indicated by the underlined term of this phrase?

(V) 'भगवान्'

Explain the underlined word.

(02) Read this सूत्र (aphorism) and answer the following questions.

(10 marks)

'अथातोदीर्घञ्जीवितीयमध्यायं व्याख्यास्यामः ।'

(I) How many words are there in this सूत्र?

(II) What is the name of the chapter that is going to be expounded?

- (III) What is the verb of this सूत्र?
- (IV) How many उपसर्ग (prepositions) are used in this verb? What are they?
- (V) What is the लकार (tense/mood) and धातु (verb-root) of the verb?
- (VI) What is the तद्धित (derivational-noun) used in this सूत्र?
- (VII) Separate the underlined combined words.
- (VIII) What is the rule applied to combine the words of 'अथातो'?
- (IX) What are indicative meanings of 'अथ'?
- (X) What are indicative meanings of 'अत'?

(03) Read the stanza and answer the questions given below.

(05 marks)

'सुचिरं हि चरन्नित्यं क्षेत्रे सस्यमबुद्धिमान् ।

द्वीपिचर्मरिच्छन्नो वाग्दोषाद् गर्धभो हतः ॥'

- (I) Write two उपसर्ग (prepositions).
- (II) What are the नाम-विशेषण (adjectives) used for 'गर्धभ'?
- (III) Write two निपात (particles).

Answer in Sanskrit

- (IV) गर्धभः केन परिच्छिन्नः?
- (V) गर्धभः कस्मात् कारणात् हतः?

(04) Fill in the blanks using the correct word given within the brackets.

(05 marks)

- (I) यूयम् तृणं यच्छथ ।
(कपीणाम् / मृगेन / वृषभैः / अश्वात् / अश्वेभ्यः / अजं)
- (II) धेनुः त्रस्यति ।
(सिंहाय / गोपलेन / यक्षं / गजाय / व्याघ्रात्)

(III) अहं नभसि नक्षत्राणि गणयितुं न

(पारयामि / पारयसि / पारयसि / भवति / अस्ति)

(IV) नराः वसन्ति ।

(नगरे / नगरं / नगरानि / नगरात् / नगराय)

(V) बालकः अन्नं खादति ।

(हस्तं / हस्तेन / हस्तात् / हस्ते / हस्ताय)

(05) (A) Connect the sentences using पूर्वक्रिया (infinitives). An example is given for you. (05 marks)

Eg. Question: बालकः नगरं गच्छति। सः पुस्तकं क्रीणाति। सः गृहम् आगच्छति।

Answer: बालकः गृहं गत्वा पुस्तकं क्रीणित्वा गृहम् आगच्छति।

(I) वनिता गृहं गच्छति। सा समाचारपत्रं पठति। सा चायं पिबति।

(II) वानरः वृक्षम् आरोहति। सः फलं खादति। सः वृक्षात् अवतरति।

(III) अहं प्रातः उत्तिष्ठामि। अहं मुखं प्रक्षालयामि। अहं पुस्तकं पठामि।

(B) Connect the sentences using तुमन्त (gerunds). An example is given for you.

Ex. Question: बालकः पुस्तकं पठन्ति। सः पुस्तकालयं गच्छति।

Answer : बालकः पुस्तकं पठितुं पुस्तकालयं गच्छति।

(I) छात्राः कन्दुकेन क्रीडन्ति। ते क्रीडाङ्गणं गच्छन्ति।

(II) महिलाः जलं पिबन्ति। ते कूपं गच्छन्ति।

(06) Make five simple meaningful sentences using following निपात (particles). (05 Marks)

(I) च (II) वा (III) अत्र (IV) अहो (V) किं

Part II - Essay Questions

(1) Translate into English.

(20 Marks)

(I) अस्माभिर्निर्मिता नीडाश्चञ्चुमात्राहृतैस्तृणैः।

हस्तपादादिसंयुक्ता यूयं किमिति सीदथ? ॥ ६ ॥

तच्छ्रुत्वा वानरैर्जातामर्षैरालोचितम्- 'अहो ! निर्वातनीडगर्भावस्थिताः सुखिनः पक्षिणोऽस्मान्निन्दन्ति। भवतु तावद्दृष्टेरुपशमः।' अनन्तरं शान्ते पानीयवर्षे तैर्वानरैर्वृक्षमारुह्य सर्वे नीडा भग्नास्तेषामण्डलानि चाथः पातितानि। अतोऽहं ब्रवीमि- "विद्वानेवोपदेष्टव्यः" इत्यादि। राजोवाच- 'ततस्तैः किं कृतम्?' बकः कथयति- 'ततस्तैः पक्षिभिः कोपादुक्तम्- 'केनासौ राजहंसो राजा कृतः?'। (हितोपदेशः)

(II) नानामुनीनां वचनैरिदानीं समासतः सद्भिषजां नियोगात् ।

सोपद्रवारिष्टनिदानलिङ्गो निबध्यते रोगविनिश्चयोऽयम् ॥ २ ॥

नानातन्त्रविहीनानां भिषजामल्पमेधसाम् ।

सुखं विज्ञातुमातङ्कमयमेव भविष्यति ॥ ३ ॥ (माधवनिदानम्)

(III) ब्रह्मणा हि यथाप्रोक्तमायुर्वेदं प्रजापतिः ।

जग्राह निखिलेनादावश्विनौ तु पुनस्ततः ॥ ४ ॥

अश्विभ्यां भगवाञ्छक्रः प्रतिपेदे ह केवलम् ॥

ऋषिप्रोक्तो भरद्वाजस्तस्माच्छक्रमुपागमत् ॥ ५ ॥ (चरकसंहिता)

(02) Translate into Sanskrit.

(20 Marks)

- (I) The sellers go from village to village.
- (II) Water flows from the pot.
- (III) The king said.
- (IV) We hear cart's sound.
- (V) A great tree having fruit and shade (is) to be respected.
- (VI) I also go there where you go.
- (VII) Students having gone to the library read the *Carakasamhitā*.
- (VIII) The monkey ascends the tree to eat a fruit.
- (IX) Five girls dance there.
- (X) You go to the city with your father by a vehicle.

10.05.2018